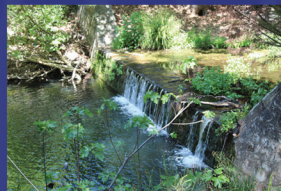
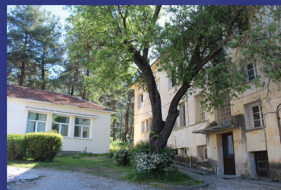

ΔΗΜΟΣ
ΠΥΛΛΙΑΣ-ΧΟΡΤΙΑΤΗ

Τουριστική Διαδρομή Ιστορικής Μνήμης

ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΑΙΑΣ-ΧΟΡΤΙΑΤΗ

Τουριστική Διαδρομή Ιστορικής Μνήμης

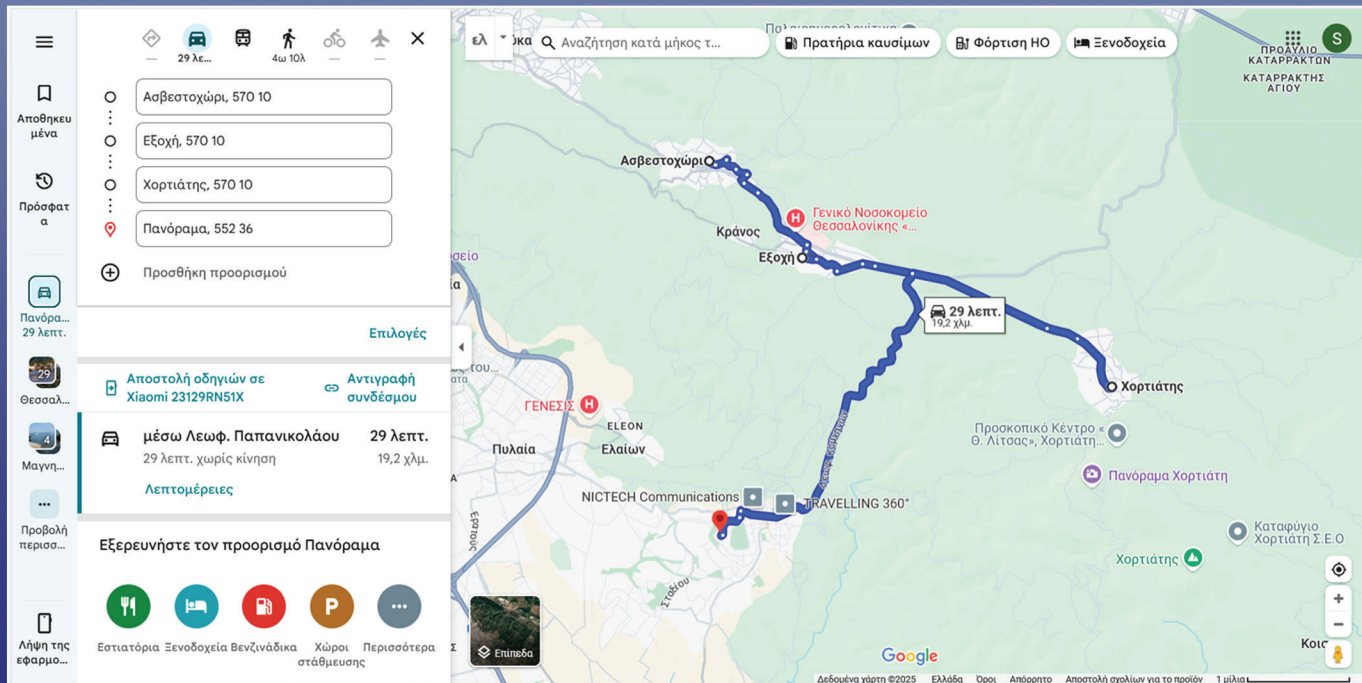
Ο Δήμος Πυλαίας – Χορτιάτη βρίσκεται 18 χλμ. βορειοανατολικά της πόλης της Θεσσαλονίκης, εκτείνεται από το Όρος Χορτιάτη έως τον Θερμαϊκό κόλπο και περιλαμβάνει τους οικισμούς Φίλυρο, Πυλαία, Πανόραμα, Εξοχή, Ασβεστοχώρι και Χορτιάτη.

Η περιοχή κατοικείται αδιάλειπτα από την προϊστορική εποχή. Κατά τη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα, η τοποθεσία ήταν κέντρο των αγωνιστών του Μακεδονικού Αγώνα, βάση του αγγλικού και γαλλικού στρατού την περίοδο του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, ενώ παράλληλα υπήρξε τόπος εγκατάστασης προσφύγων, σανατόριο φυματικών, έδρα επιχειρήσεων των αντιστασιακών δυνάμεων και χώρος ομαδικών εκτελέσεων στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Τα μνημεία του Δήμου Πυλαίας – Χορτιάτη αποδεικνύουν τον ρόλο που διαδραμάτισε η περιοχή στην ιστορία της Θεσσαλονίκης, της Κεντρικής Μακεδονίας, της Ελλάδας εν γένει.

Η Ιστορική Μνήμη του Δήμου Πυλαίας – Χορτιάτη ξεδιπλώνεται μέσα από μία οδική και περιπατητική διαδρομή με προτεινόμενα σημεία επίσκεψης.

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ ΔΗΜΟΥ ΠΥΛΑΙΑΣ-ΧΟΡΤΙΑΤΗΣ : Ασβεστοχώρι, Εξοχή, Χορτιάτης, Πανόραμα

Ασβεστοχώρι, 570 10
Εξοχή, 570 10
Χορτιάτης, 570 10
Πανόραμα, 552 36

Προσθήκη προορισμού

Επιλογές

Αποστολή οδηγιών σε Χίασι 23129RN51X Αντιγραφή συνδέσμου

μέσω Λεωφ. Παπανικολάου 29 λεπτ. 19,2 χλμ.
29 λεπτ. χωρίς κίνηση

Λεπτομέρειες

Εξερευνήστε τον προορισμό Πανόραμα

Εστιατόρια Ξενοδοχεία Βενζινάδικα Χώροι Περαισότερα στάθμευσης

Ασβεστοχώρι
Κράνος
Εξοχή
Χορτιάτης
Πυλαία
Ελεον
Ελαιών
Πανόραμα Χορτιάτης
Καταφύγιο Χορτιάτης Σ.Ε.Ο

29 λεπτ. 19,2 χλμ.

Γενικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης «...»

ΠΡΟΑΓΙΟ ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΩΝ ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΗΣ ΑΓΙΟΥ

Προσκόπιο Κέντρο «Θ. Λίτσας», Χορτιάτη...

ΝICTECH Communications TRAVELLING 360°

Επιπέδα

Google

Δεδομένα χάρτη ©2025 Ελλάδα Όροι Απόρρητο Αποστολή σχολίων για το προϊόν 1 μίλια

Σημείο 1: Ασβεστοχώρι Οικισμός (1 στάση)

Ο οικισμός ονομάστηκε από την εξόρυξη και εκμετάλλευση ασβέστη που αποτελούσε κύρια δραστηριότητα των κατοίκων από τον 17^ο ως τον 20^ο αιώνα.

Το Ασβεστοχώρι συνδέεται ιστορικά με όλους τους απελευθερωτικούς και κοινωνικούς αγώνες.

Ο Ιερός Ναός Αγίου Γεωργίου Ασβεστοχωρίου είναι ένα ιστορικό τοπόσημο του οικισμού. Κτίστηκε το 1867 πάνω σε προγενέστερο ναό. Στο εσωτερικό του δεσπόζει το τέμπλο του 18^{ου} αιώνα και σώζεται το στασίδι του Προξένου Λάμπρου Κορομηλά, διοικητή των οργανώσεων του Μακεδονικού Αγώνα.

Στον προαύλιο χώρο του ναού βρίσκεται Μνημείο Πεσόντων του 1940-1941.

Google maps: Ιερός Ναός Αγίου Γεωργίου (J2RC+5W Ασβεστοχώρι)

Ώρες επίσκεψης: 24 ώρες (εξωτερικός χώρος), πρωινές ώρες (εσωτερικού Ιερού Ναού)

 Διάρκεια Επίσκεψης: 20' (προαύλιος χώρος και εσωτερικός χώρος Ιερού Ναού)

Σημείο 2: Βρετανικά Στρατιωτικά Κοιμητήρια Εξοχής (1 στάση)

Μετά τον σχηματισμό του Μακεδονικού Μετώπου το 1916, στην περιοχή του Χορτιάτη στρατοπέδευσαν αγγλικές και γαλλικές δυνάμεις της Αντάντ. Προς το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, η Υγειονομική Υπηρεσία των Βρετανών επέλεξε την Εξοχή, λόγω τοποθεσίας και κλίματος για να οργανώσει τα αναρρωτήρια των συμμαχικών δυνάμεων.

Σε αρκετά κοντινή απόσταση, δημιουργήθηκαν τα στρατιωτικά κοιμητήρια.

Στο Κοινοπολιτειακό Στρατιωτικό Κοιμητήριο Εξοχής - Χορτιάτη αναπαύονται 588 Βρετανοί στρατιώτες του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου - οι περισσότεροι θύματα της φονικής επιδημίας ισπανικής γρίπης του 1918, 58 Βούλγαροι αιχμάλωτοι του Μεγάλου Πολέμου και 17 Βρετανοί πεσόντες του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

Google maps: Συμμαχικό Κοιμητήριο (J2GX+4X Εξοχή)

Ώρες επίσκεψης: Από την ανατολή μέχρι τη δύση του ήλιου (εξωτερικός χώρος)

 Απόσταση από προηγούμενο σημείο

/ Χρόνος Άφιξης / Διάρκεια Επίσκεψης: 3,9 χλμ. / 6' / 20'

Σημείο 3: Ρωμαϊκό Υδραγωγείο (1 στάση)

Το Ρωμαϊκό Υδραγωγείο του Χορτιάτη χρονολογείται από τον 1^ο αιώνα π.Χ. και αποτελεί το μοναδικό αντίστοιχο σωζόμενο μνημείο της Κεντρικής Μακεδονίας. Με διαστάσεις 223 μ. μήκος και 20 μ. μέγιστο ύψος, το υδραγωγείο τροφοδοτούσε τη Θεσσαλονίκη από τις πηγές του Χορτιάτη, μέχρι το 1975.

Στις 2 Σεπτεμβρίου 1944, μία ομάδα αντιστασιακών έστησε ενέδρα σε οχήματα της εταιρείας ύδρευσης στον δρόμο για το υδραγωγείο.

Κατά τη διάρκεια της συμπλοκής σκοτώθηκαν δύο επιβαίνοντες. Το γεγονός έγινε αφορμή για το Ολοκαύτωμα του Χορτιάτη.

Google maps:

ΡΩΜΑΪΚΟ ΥΔΡΑΓΩΓΕΙΟ
(J39Q+5H Χορτιάτης)

Ώρες επίσκεψης:

24 ώρες (εξωτερικός χώρος)

 Απόσταση από
προηγούμενο σημείο

/ Χρόνος Άφιξης / Διάρκεια

Επίσκεψης:

3,6 χλμ. / 4' / 20'

Σημείο 4: Χορτιάτης Οικισμός – Ιστορικός Περίπατος (6 στάσεις)

Το όρος Χορτιάτης είναι γνωστό από την αρχαιότητα με την ονομασία Κισσός. Ο οικισμός του Χορτιάτη αναφέρεται από τον 11^ο αιώνα. Τα πρώτα αρχαιολογικά ευρήματα ήρθαν στο φως από κλιμάκιο αρχαιολόγων των Συμμαχικών δυνάμεων που στρατοπέδευαν στην περιοχή, κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, ο Χορτιάτης έγινε έδρα των αντιστασιακών οργανώσεων και ορμητήριο δικτύου διαφυγής. Στις 2 Σεπτεμβρίου 1944, οι Ναζί έκαψαν το χωριό και εκτέλεσαν 149 κατοίκους. Το 1998 ο Χορτιάτης χαρακτηρίστηκε «μαρτυρικό χωριό» με Προεδρικό Διάταγμα και αποτελεί την ιστορική έδρα του Δήμου Πυλαίας - Χορτιάτη.

Google maps: Δημοτική Κοινότητα Χορτιάτη (J452+4X Χορτιάτης), στάθμευση και επίσκεψη σε 6 σημεία πεζή.

Ώρες επίσκεψης: 24 ώρες
(εξωτερικοί χώροι)

 Απόσταση από προηγούμενο σημείο /

Χρόνος Άφιξης /

Διάρκεια Επίσκεψης:

2 χλμ. / 4' / 2 ώρες

Σημείο 4. Στάση 1. Παρεκκλήσι Αγίας Παρασκευής Χορτιάτη

Το ξωκκλήσι Αγίας Παρασκευής βρίσκεται σε ένα κατάφυτο δάσος με τρεχούμενα νερά. Στο σημείο αυτό, κατασκευάστηκε, πριν από αιώνες, το μεγαλύτερο από τα υδρομαστευτικά συστήματα (qanat) της Ελλάδας. Εκτός από το Ρωμαϊκό Υδραγωγείο, το υδρομαστευτικό σύστημα (qanat) αποτελούσε εναλλακτική πηγή υδροδότησης και λειτουργεί έως σήμερα.

Google maps:

Παρεκκλήσι Αγίας Παρασκευής (J454+99 Χορτιάτης)

 Απόσταση από προηγούμενο σημείο: 350 μ.

Σημείο 4. Στάση 2. Ιερός Ναός Αγίου Γεωργίου Χορτιάτη

Ο Ιερός Ναός Αγίου Γεωργίου ανεγέρθη το 1837 και είναι χαρακτηρισμένο ιστορικό μνημείο. Κτίστηκε πάνω σε κατάλοιπα προγενέστερου ναού με υλικά που προήλθαν από τη βυζαντινή Μονή Χορταΐτου. Στον προαύλιο χώρο του βρίσκεται η προτομή του ιερέα Δημητρίου Τομαρά που μαρτύρησε με την οικογένειά του, στις 2 Σεπτεμβρίου 1944.

Google maps: Ιερός Ναός Αγίου Γεωργίου (J453+86 Χορτιάτης)

Απόσταση από προηγούμενο σημείο: 280 μ.

Σημείο 4. Στάση 3.

Ιερός Ναός Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Χορτιάτη

Δίπλα στον Ι.Ν. Αγίου Γεωργίου βρίσκεται ο πρόσφατα αναστηλωμένος Ιερός Ναός Μεταμορφώσεως του Σωτήρος. Χρονολογείται από τον 12^ο αιώνα και κτίστηκε στις εκτάσεις της Ιεράς Μονής Χορταΐτου, η οποία λειτουργούσε από τον 10^ο αιώνα.

Στο εσωτερικό του ναού αποκαταστάθηκαν και συντηρούνται εντυπωσιακές τοιχογραφίες. Δίπλα στον ναό, είναι επισκέψιμη μία διώροφη κατοικία μακεδονικής αρχιτεκτονικής.

Google maps: Ιερός Ναός Μεταμορφώσεως του Σωτήρος (12ος αι.) (J453+F2 Χορτιάτης)

 Απόσταση από προηγούμενο σημείο: 66 μ.

Σημείο 4. Στάση 4. Οικία Νταμπούδη

Η Οικία Νταμπούδη είναι ένας από τους δύο τόπους θυσίας του Ολοκαυτώματος του Χορτιάτη. Στις 2 Σεπτεμβρίου 1944, οι Ναζί οδήγησαν άμαχους κατοίκους του Χορτιάτη στο σπίτι της οικογένειας Νταμπούδη, τους κλείδωσαν και τους έκαψαν ζωντανούς.

Μέσα στην ιστορική οικία φυλάσσονται τα οστά των μαρτύρων.

Στον εξωτερικό χώρο μνημονεύονται τα ονόματα των εκτελεσθέντων.

Google maps: Μνημείο Οικίας Νταμπούδη (J452+2H Χορτιάτης)

 Απόσταση από προηγούμενο σημείο: 240 μ.

Σημείο 4. Στάση 5. Μνημείο Ολοκαυτώματος Χορτιάτη

Το Ολοκαύτωμα του Χορτιάτη αφορά τη σφαγή 149 αθών κατοίκων από τους Ναζί στις 2 Σεπτεμβρίου 1944. Στο Μνημείο Ολοκαυτώματος είναι χαραγμένα τα ονόματα και οι ηλικίες των δολοφονηθέντων, ενώ στο ψηφιδωτό γίνεται αναπαράσταση των γεγονότων.

Το έργο φιλοτεχνήθηκε από την χαράκτρια Γέτη Κρεμμύδα με μάρμαρα που προήλθαν από την ιστορική Μονή Χορταΐτου και ανεγέρθη στις 2 Σεπτεμβρίου 1960.

Google maps: Μνημείο Ολοκαυτώματος Χορτιάτη (J452+57 Χορτιάτης)

 Απόσταση από προηγούμενο σημείο: 99 μ

Σημείο 4. Στάση 6. Φούρνος Γκουραμάνη

Στις 2 Σεπτεμβρίου 1944, οι Ναζί επιτέθηκαν στον Χορτιάτη και εκτέλεσαν όσους κατοίκους βρήκαν. Τους υπόλοιπους, τους οδήγησαν στην Οικία Νταμπούδη και τον Φούρνο Γκουραμάνη, και τους έκαψαν ζωντανούς. Στην είσοδο εγκατέστησαν πυροβόλα και εκτέλεσαν όσους προσπαθούσαν να διαφύγουν. Στο σημείο κτίστηκε παρεκκλήσι, τοποθετήθηκε επιτύμβια πλάκα και χαραχτήκε η φράση «Θυσιαστήριο – Φούρνος Γκουραμάνη».

Google maps: Φούρνος Γκουραμάνη (J35X+4W Χορτιάτης)

 Απόσταση από προηγούμενο σημείο: 66 μ.

Σημείο 5: Πλατανάκια Πανόραμα (1 στάση)

Τα Πλατανάκια είναι ένα φυσικό δάσος με πυκνή βλάστηση. Το ρέμα που διασχίζει το δάσος συνδεόταν με το Ρωμαϊκό Υδραγωγείο, απ' όπου το νερό διοχετευόταν μέσα από οκτώ νερόμυλους και υδραυλικές κατασκευές. Αναδασώθηκε την περίοδο του μεσοπολέμου και αποτελεί το φυσικό πάρκο του οικισμού Πανόραμα.

Google maps:

Πλατανάκια Natura
Cafe – Restaurant
(H3V3+H9 Πανόραμα)

Ώρες επίσκεψης: 24 ώρες
(εξωτερικός χώρος)

Απόσταση από
προηγούμενο σημείο

/ Χρόνος Άφιξης /

Διάρκεια Επίσκεψης:

9,7 χλμ. / 14' / 1 ώρα

(περίπατος στο δάσος)

ΤΕΛΟΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΝΗΜΗΣ ΔΗΜΟΥ ΠΥΛΑΙΑΣ - ΧΟΡΤΙΑΤΗ:

- Η διαδρομή είναι οδική και περιπατητική. Περιλαμβάνει 5 προτεινόμενα σημεία ενδιαφέροντος, με 10 συνολικά στάσεις.
- Η θέση κάθε σημείου αναφέρεται σύμφωνα με το αναγραφόμενο στο google maps όνομα.
- Τα σημεία 1 & 4 βρίσκονται εντός οικισμών που διαθέτουν καταστήματα, φαρμακεία, καφέ και εστιατόρια.
- Τα σημεία 2 & 3 είναι υπαίθρια και δεν διαθέτουν υποδομές.
- Στο σημείο 5 λειτουργεί επιχείρηση επισιτισμού.
- Οι οικισμοί που περιλαμβάνονται στη διαδρομή είναι οι εξής: Ασβεστοχώρι, Εξοχή, Χορτιάτης, Πανόραμα.
- Η διαδρομή μπορεί να ακολουθηθεί αντίστροφα, ανάλογα με το σημείο έναρξης ή να παραληφθούν σημεία, ανάλογα με τον διαθέσιμο χρόνο.

ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΑΙΑΣ - ΧΟΡΤΙΑΤΗ

Πληροφορίες: <https://pilea-hortiatis.gr/>

ΔΗΜΟΣ
ΠΥΛΑΙΑΣ-ΧΟΡΤΙΑΤΗ

GREECE

Μέλος του Liberation Route Europe Foundation

Liberation
Route
Europe

<https://www.liberationroute.com/>

“War Memorial Tourism Campaign”
PASS PARTOUT – Tourism Marketing

Copyright 2025